

Datum

6 september 2024

Onderwerp

Inbreng VNG/IPO CD spoor 12 september

Geachte woordvoerders milieu van de vaste Kamercommissie Infrastructuur en milieu,

U heeft donderdag 12 september het commissiedebat Spoor. Graag willen VNG en IPO reageren op de brief behorende bij agendapunt 9: Basisnet en Robuust Basisnet gevaarlijke stoffen (30373-78).

In deze Kamerbrief worden, naast de resultaten van de jaarlijkse monitoring en vijfjaarlijkse verkenning, opties geschetst die zijn verkend voor de verantwoordelijkheidsverdeling tussen rijk en decentrale overheden met betrekking tot veiligheid op en rond het basisnet (spoor/weg en per 1 april 2024 ook water).

Onbeperkt vervoer van gevaarlijke stoffen door dichtbevolkte gebieden mogelijk

Met het stoppen van het berekenen van de risico's creëert het rijk een vrijbrief om ongelimiteerd giftige en explosieve stoffen door dichtbevolkte gebieden te transporteren. De toekomstvoorspelling maakt duidelijk dat door de energietransitie het aandeel vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals ammoniak als drager van waterstof, tot een factor vier zou kunnen toenemen. Mede door de verschuiving in de aard van vervoerde stoffen van brandbaar en explosief, zoals benzine, naar giftige stoffen, zoals ammoniak, zal het risico en daarmee de veiligheidssituatie in stedelijk gebied drastisch veranderen. De verantwoordelijkheid hoe dat te beoordelen schuift het rijk af op decentrale overheden, terwijl de handvatten voor die beoordeling komen te vervallen.

Het rijk schuift de primaire verantwoordelijkheid naar de decentrale overheden

Formeel is het rijk verantwoordelijk voor de veiligheid van de infrastructuur en het vervoer, maar door het voorgenomen afschaffen van de risicoplafonds is er geen limiet meer aan het vervoer van gevaarlijke stoffen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor veilig bouwen, maar moeten dat doen zonder enige informatie en risicobeoordeling van wat er wordt vervoerd, hoeveel en wat efficiënte maatregelen kunnen zijn.

Conflict tussen de verdichtingsopgave van de woondeals en het toenemende vervoer van gevaarlijke stoffen.

De per 1 januari 2024 ingevoerde vaste aandachtsgebieden, ongeacht het risico, heeft tot gevolg dat ruimtelijke ontwikkelingen langs het basisnet spoor/weg/water altijd binnen een aandachtsgebied (gif/explosie) plaatsvinden. En dan gaat het niet meer over de veiligheid. Het instellen van vaste aandachtsgebieden heeft tot gevolg dat óók langs de routes waar niet of nauwelijks gevaarlijke stoffen worden vervoerd, zeker bij zeer kwetsbare woon- en verblijfsfuncties, maatregelen moeten worden genomen. Dit terwijl er mogelijk geen risico's zijn en deze ook niet

zullen ontstaan. Daarbij komt dat IenW stelt dat het vervoer veilig is en bekend is dat overige Europese landen geen additionele ruimtelijke of gebouwgebonden maatregelen voorschrijven. Hoe zinvol is het om rekening te houden met een explosiescenario (toepassen van scherfwerend glas) als er mogelijk geen of nauwelijks vervoer plaatsvindt of als blijkt dat het gaat om het vervoer van een andere stof, zoals giftig gas (ammoniak). In ons land verplicht I&W dat wel met als gevolg desinvesteringen en duurdere nieuwbouw.

Verzoek aan de Kamer

De VNG vraagt u dringend een toezegging van de staatssecretaris te krijgen dat serieus naar de voorstellen en argumenten vanuit de decentrale overheden wordt geluisterd en dat deze ook worden meegenomen.

Het doel moet zijn een uitvoerbaar en integraal beleid bij het vervoer van gevaarlijke stoffen en een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid op het gebied van omgevingsveiligheid (IenW), energietransitie (EZK) en de woningbouwopgaven (VRO).

Wij vragen van u de staatssecretaris toe te laten zeggen:

1. Dat er een plafond aan het (risico van) het vervoer gevaarlijke stoffen komt: een maximum waarboven het risico niet meer acceptabel is en alternatieven moeten worden gezocht, zoals nieuwe infrastructuur om de bevolkingscentra heen of buisleidingen;
2. Dat er alleen aandachtsgebieden worden ingesteld langs routes waarover structureel een substantiële hoeveelheid vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt (kernet). Dit voorkomt onnodige kosten en duurdere woningbouw;
3. Dat binnen de aandachtsgebieden een risicobeoordeling mogelijk wordt, zodat gemeenten efficiënte maatregelen kunnen nemen.

Daarnaast willen dat het rijk zich blijft inzetten op:

- Promotie en inzet op de veiligste modaliteiten voor het vervoer van gevaarlijke stoffen (buis en water, bijvoorbeeld door de aanleg van de Delta Rhine Corridor, met buisleidingen voor ammoniak, waterstof en LPG naar Duitsland);
- Routing van het spoorvervoer over de veiligste routes, zoveel mogelijk buiten dichtbevolkt stedelijk gebied;
- Aandacht voor de veiligheid van bestaande bouw langs het basisnet, nu ligt de focus op nieuwbouw;
- Betrekken van de nieuwe nationale visie op de ruimtelijke ordening waarbij voorkeur is uitgesproken voor transport door buisleidingen
- Sturing op locatiebeleid van bedrijven waardoor rekening gehouden kan worden met het beperken van het gebruik van routes door dichtbevolkte gebied bij het vervoer van gevaarlijke stoffen

En tot slot aan u: als de toezeggingen hierop niet komen een tweeminutendebat aan te vragen voor een motie in deze richting.